

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2829

Vragen van het lid **Nijboer** (PvdA) aan de Minister van Financiën over *het bericht dat de Nederlandse Staat diverse deals met vertrouwelingen verzekerde* (ingezonden 30 maart 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rij** (Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 23 mei 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2491.

Vraag 1

Bent u bekend met de berichtgeving over kredietverzekeraar Atradius die namens de Nederlandse staat deals met vertrouwelingen van Poetin verzekerde?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat Atradius namens de Nederlandse staat projecten heeft verzekerd van bedrijven die zaken doen met mensen die op de Amerikaanse sanctielijst staan? Zo ja, kunt u meer informatie geven over deze deals?

Antwoord 2

Atradius Dutch State Business (ADSB) geeft namens de Nederlandse staat verzekeringen en garanties af ten behoeve van transacties van Nederlandse exporteurs in het buitenland. Voordat ADSB een verzekering verstrekt wordt een due diligence uitgevoerd op alle bij de transactie betrokken partijen. Per transactie beoordeelt ADSB onder meer of sancties van toepassing zijn, wat de reikwijdte van die sancties is en of die sancties nog steeds actueel zijn. Voor wat betreft Rusland zijn de sanctiemaatregelen zoals uitgevaardigd door de Verenigde Naties (VN), de Europese Unie (EU) en Nederland bindend voor Nederlandse bedrijven. Indien uit de due diligence blijkt dat betrokken personen op Amerikaanse sanctielijsten voorkomen wordt een afweging gemaakt of er extra due diligence onderzoek nodig is om te bepalen of de transactie verzekerd kan worden. Dit was ook het geval bij de risicoanalyse

¹ Trouw, 29 maart 2022 (<https://www.trouw.nl/buitenland/nederland-verzekerde-deals-tussen-ondernemers-en-vertrouwelingen-van-poetin-b9ad131f/>)

voor de in het artikel genoemde transacties. Uit het due diligence onderzoek zijn geen onacceptabele risico's gebleken.

Alle ekv-gedekte transacties worden gepubliceerd op de website van ADSB. Gezien de bedrijfsvertrouwelijkheid, kan ik uw Kamer niet meer informatie geven over individuele zaken dan reeds bekend is.

Vraag 3

Kunt u zich vinden in de opmerking dat de verzekeringen de Amerikaanse sanctiewetten hebben ondermijnd aangezien ze een uitweg bieden voor de personen op sanctielijsten om hun handel voort te zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Nederland houdt zich aan de sanctiemaatregelen zoals uitgevaardigd door de VN, de EU en Nederland. Deze sancties zijn bindend en vormen voor Nederland het uitgangspunt, juist om de onrechtmatige extraterritoriale werking van sancties van derde-landen (buiten de EU) te voorkomen. De verzekeringen in kwestie zijn niet in strijd met het vigerende sanctiebeleid van de VN, EU en Nederland.

Vraag 4

Waarom zijn deze personen in navolging van de Amerikanen niet op de Europese sanctielijst geplaatst in 2014? Heeft het kabinet destijds wel het standpunt ingenomen binnen de Europese discussie dat ze op de sanctielijst horen?

Antwoord 4

Nederland zet zich in voor nauwe coördinatie tussen de EU en sleutelpartners als de VS op het vlak van sancties om de effectiviteit van het sanctiebeleid te vergroten. Om verschillende redenen zijn de sanctiemaatregelen van de EU en andere partners echter zelden tot nooit volledig identiek. Het komt daarbij voor dat personen of entiteiten tegen wie de EU sancties heeft gesteld niet zijn gesanctioneerd door bijvoorbeeld de VS, of vice versa. Zo is voor het aannemen van sanctiemaatregelen politieke overeenstemming nodig tussen alle EU-lidstaten. Vanwege de vertrouwelijk aard van de EU-besprekingen gaat het kabinet niet in op de positie die Nederland in EU-verband heeft ingenomen ten aanzien van sancties tegen specifieke personen. Ook kan de plaatsing van een persoon of een entiteit op de EU-sanctielijst enkel plaatsvinden indien dit bijdraagt aan de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid van de EU, de *listing* voldoende wordt onderbouwd met een overtuigend bewijspakket en blijkt dat is voldaan aan de listingcriteria van het sanctieregime. De sancties kunnen worden onderworpen aan rechterlijke toetsing door het Europees Hof van Justitie.

Vraag 5

Wilt u de risicoanalyse die is gemaakt bij het verstrekken van deze garantie naar de Kamer sturen? Zo nee, kunt u ingaan op waarom in deze analyses de afweging toch is gemaakt om de verzekering af te geven?

Antwoord 5

Nee, vanwege de bedrijfsgevoeligheid kan ik de risicoanalyses die gemaakt zijn niet naar uw Kamer sturen. Voor alle in het artikel genoemde transacties is de due diligence op betrokken partijen conform beleid uitgevoerd. Zo wordt er naast sanctielijsten ook bijvoorbeeld ook gekeken naar eventuele (negatieve) berichtgeving in de media, of er aanwijzingen zijn voor financieel-economische criminaliteit en of betrokken partijen voorkomen op uitsluitingslijsten van internationale organisaties. Uit deze due diligence zijn in voorliggende transacties geen risico's naar voren gekomen die het aangaan van een verzekering in de weg stonden. Zie ook het antwoord op vraag 2.

Vraag 6

Hoe reflecteert u op het afgeven van deze verzekeringen?

Antwoord 6

Het kabinet is van mening dat deze binnen de destijds geldende regels en beleidskaders, waaronder sanctiemaatregelen, de OESO-richtlijnen en het anti-omkopingbeleid, zijn verstrekt. Uiteraard waren de recente oorlogshandelingen van Rusland bij de verstrekking van de betreffende verzekeringen niet voorzien. Zoals uw kamer weet is op 25 februari jl. besloten om de ekv geheel te sluiten voor nieuwe Russische debiteuren.

Vraag 7

Wat is het algehele standpunt van het kabinet omtrent het afgeven van verzekeringen aan bedrijven die zaken doen met mensen die behoren tot de «inner circle» van ondemocratische heersers en/of dictators ook als zij nog niet op een sanctielijst staan?

Antwoord 7

Het standpunt van het kabinet is dat uitvoerder ADSB namens de Staat geen verzekeringen afgeeft op projecten met een link naar personen op sanctielijsten van de VN, EU en Nederland. Dit is een standaardtoets bij beoordeling van een aanvraag voor een exportkredietverzekering. Als personen op bovengenoemde sanctielijsten voorkomen betekent het dat er geen verzekering afgegeven wordt. Zoals ook in het antwoord op vraag 5 is beschreven, wordt er in de due diligence bij betrokken partijen naast sanctielijsten ook naar andere aspecten gekeken die verzekering in de weg staan. Nederland zet zich in voor nauwe coördinatie tussen de EU en sleutelpartners als de VS op het vlak van sancties om de effectiviteit van het sanctiebeleid te vergroten